

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทราบคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรมการทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยบุคคลที่มีหน้าที่การงาน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 14 คน กลุ่มหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ จำนวน 14 คน กลุ่มศึกษานิเทศก์ จำนวน 63 คน และกลุ่มผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 14 คน รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น จำนวน 105 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารเพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่เกี่ยวกับความสำคัญของแต่ละคุณลักษณะ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประเมินค่าที่ใช้วัดคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ทั้ง 8 คุณลักษณะดังนี้

1. ความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ
2. การทำงานเพื่อประโยชน์หรือความข้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3. การทำให้เข้ากันได้ระหว่างความต้องการของกลุ่มเป้าหมายกับนวัตกรรม
4. ความสามารถในการเข้าใจบุคคลในกลุ่มเป้าหมาย
5. ลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่มเป้าหมาย
6. ความสามารถในการแสวงหาและใช้ผู้นำความคิด
7. ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
8. ความสามารถในการทำให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้และรู้จักนวัตกรรม
ด้วยตนเอง

แบบสอบถามนี้มีทั้งสิ้น 40 ข้อ ประกอบด้วยข้อความที่วัดคุณลักษณะต่างๆ
คุณลักษณะละ 5 ข้อ

ลักษณะของข้อความในแต่ละข้อ เป็นคำถามที่ให้ตอบโดยการให้น้ำหนัก
ของความจำเป็นหรือความสำคัญ โดยเลือกตอบในช่วงมาตราวัด 5 ช่วง
ด้วยกัน คือ "มีความจำเป็นหรือความสำคัญมากที่สุด" "มีความจำเป็นหรือความ
สำคัญมาก" "มีความจำเป็นหรือความสำคัญปานกลาง" "มีความจำเป็นหรือความ
สำคัญน้อย" และ "มีความจำเป็นหรือความสำคัญน้อยมาก"

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบจัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะ
ของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ตามคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรม
จากอันดับที่ 1 ถึง 8 จากคุณลักษณะทั้ง 8 คำ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำ
มาแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาในกองวิชาการ จำนวน
20 คน และศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
จำนวน 20 คน รวมจำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างประชากรนี้ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชา
กรจริงที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำคำตอบมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วย
เครื่องสมองกล ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95 (ภาคผนวก ค)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง
ทางไปรษณีย์ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามตอบเสร็จแล้ว ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์

เช่นเดียวกัน แบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 111 ฉบับ ได้รับ
กลับคืน 105 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.60

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาไปทำการวิเคราะห์
ด้วยเครื่องสมองกล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package
for Social Science) จากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ การวิเคราะห์
ข้อมูล วิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 คำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Diviation) เพื่อหาระดับคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่
และคำนวณหาอัตราส่วนของ F(F-ratio) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน
(Analysis of Variance) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นของกลุ่ม
ตัวอย่าง ในคุณลักษณะแต่ละคุณลักษณะ

ตอนที่ 2 คำนวณค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำมาจัด
เรียงลำดับความสำคัญของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลของการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่รวม 14 จังหวัด อยู่ในระดับ
ที่มีความจำเป็นหรือสำคัญสูงมาก (3.92) และเมื่อแยกวิเคราะห์พบว่าคุณลักษณะของผู้จัก
การศูนย์วิชาการเคลื่อนที่แต่ละคุณลักษณะอยู่ในระดับมีความจำเป็นหรือสำคัญสูงมาก เช่นเดียวกัน
สามารถจำแนกตามระดับได้ 2 กลุ่มของคุณลักษณะคือ

- 1) คุณลักษณะที่อยู่ในระดับสูงกว่า 4.00 มี 4 คุณลักษณะคือ
  - การทำงานเพื่อประโยชน์หรือความต้องการของ
กลุ่มเป้าหมาย (4.17)
  - ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม (4.16)
  - ความสามารถในการทำให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้ และรู้จัก
นวัตกรรมด้วยตนเอง (4.12)

- การทำให้เข้ากันได้ระหว่างความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
กับนวัตกรรม (4.05)

- 2) คุณลักษณะที่อยู่ในระดับต่ำกว่า 4.00 มี 4 คุณลักษณะคือ
- ความสามารถในการแสวงหาและใช้ผู้นำความคิด (3.92)
  - ความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ (3.66)
  - ความสามารถในการเข้าใจบุคคลในกลุ่มเป้าหมาย (3.66)
  - ลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่ม
เป้าหมาย (3.40)

นอกจากนั้นคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ของแต่ละจังหวัด
เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว อยู่ในระดับใกล้เคียงกันกล่าวคือ อยู่ในเกณฑ์มีความ
จำเป็นหรือสำคัญระดับสูงมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า ผู้จัดการศูนย์วิชาการ
เคลื่อนที่ของจังหวัดสุรินทร์มีคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่อยู่ในระดับสูงสุด
(4.26) และจังหวัดชลบุรีต่ำสุด (3.50)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะรวมของผู้
จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความ
แปรปรวน (Analysis of Variance) พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณ
ลักษณะต่าง ๆ ของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
นั่นคือ ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงานและผู้จัดการศูนย์มีความสอดคล้อง

และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา
เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์ด้วยวิธีการเช่นเดียวกัน พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความสำคัญของคุณลักษณะแต่ละด้านก็ไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน นั่นคือ ความสำคัญ
ของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ในแต่ละด้าน ตามความคิดเห็นของ
ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์ต่างก็คล้ายคลึงกัน

3. การจัดลำดับที่ความสำคัญของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อน
ที่ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้จัดการศูนย์โดยส่วนรวมเป็น
ดังนี้คือ

1. การทำงานเพื่อประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
2. ความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ
3. ความสามารถในการทำให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้และรู้จักนวัตกรรมด้วยตนเอง
4. ความสามารถในการแสวงหาและใช้ผู้นำความคิด
5. ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
6. การทำให้เข้ากันได้ระหว่างความต้องการของกลุ่มเป้าหมายกับนวัตกรรม
7. ความสามารถในการเข้าใจบุคคลในกลุ่มเป้าหมาย
8. ลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่มเป้าหมาย

ส่วนการจับคู่กับความสำคัญของคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์มีทั้งเหมือนกันและใกล้เคียงกันดังนี้

1. คุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จัดให้เป็นลำดับที่ 7 และ 8 เหมือน ๆ กันคือ คุณลักษณะด้านความสามารถในการเข้าใจบุคคลในกลุ่มเป้าหมายและลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่มเป้าหมาย ตามลำดับ
2. คุณลักษณะที่กลุ่มเพื่อนร่วมงานและผู้จัดการศูนย์จัดให้เป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 คือคุณลักษณะด้านความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ การทำงานเพื่อประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และความสามารถในการทำให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้และรู้จักนวัตกรรมด้วยตนเองตามลำดับ ส่วนผู้บังคับบัญชาจัดให้เป็นลำดับที่ 3, 1 และ 2 ซึ่งใกล้เคียงกัน
3. คุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มจัดให้เป็นลำดับที่ไม่เหมือนกันใดแก่คุณลักษณะด้านการทำให้เข้ากันได้ระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับนวัตกรรม ความสามารถในการแสวงหาและใช้ผู้นำความคิด และความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์จัดให้เป็นลำดับที่ 5, 6 และ 4, 6, 4 และ 5 4, 5 และ 6 ตามลำดับ ซึ่งสลับที่กันตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรมการทางการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี และแนวความคิด ตลอดจนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเผยแพร่นวัตกรรมเป็นส่วนใหญ่ จากผลการวิจัยนี้เป็นการยืนยันและสอดคล้องกับทฤษฎี แนวความคิด และรายงานการวิจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนใหญ่ ผลการศึกษานี้ทำให้ได้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรมการทางการศึกษา สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความสำคัญของคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ตามความคิดเห็นว่าจำเป็นหรือสำคัญของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์ อยู่ในระดับ 3.92 หรือ 4.00 จากระดับประเมิน 5 ระดับ ซึ่งพบว่าอยู่ในเกณฑ์สูง แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามมีความคิดเห็นสอดคล้องกับแนวความคิดของ Rogers และ

Shoemaker

2. ความสำคัญของคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ แต่ละคุณลักษณะ ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้จัดการศูนย์ ทั้ง 14 ศูนย์อยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกัน สูงและต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย 3.92 เพียงเล็กน้อย

3. จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นโดยการคำนวณค่าความแปรปรวนของคุณลักษณะต่าง ๆ รายกลุ่มตัวอย่าง และคุณลักษณะ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อถือได้ร้อยละ 95 นั้น แสดงว่าความสำคัญของคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ในฐานะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานนวัตกรรมการทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์ทั้ง 14 ศูนย์ คล้อยตามกัน กล่าวคือผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์ต่างก็เห็นความจำเป็นหรือความสำคัญในคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่แต่ละคุณลักษณะในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

4. คุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์วิชาการ เคลื่อนที่แต่ละคุณลักษณะที่ผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน และผู้จัดการศูนย์ จัดให้ลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยที่ตรงกัน ทั้ง 3 กลุ่มคือ คุณลักษณะความสามารถในการเข้าใจบุคคลในกลุ่มเป้าหมาย และลักษณะที่คล้ายคลึงกันระหว่าง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจัดให้เป็นลำดับที่ 7 และ 8 ตามลำดับ อันเป็นลำดับที่สุดท้าย มากกว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า คุณลักษณะดังกล่าวมีความสำคัญค่อนข้างน้อย และผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ทุก ๆ คนต่างก็ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แต่ละคนผ่านการเป็นครูผู้สอนมาแล้วทั้งสิ้นมีความคล้ายคลึงกันทั้ง ในด้านความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย คือครูผู้สอน และความคล้ายคลึงกันในลักษณะพื้นฐานทางการศึกษา วุฒิ และอาชีพตลอดจนการมาจากท้องถิ่นอยู่แล้ว ดังนั้นผู้บริหารก็เพื่อร่วมงานก็ และผู้จัดการศูนย์ก็จึงเห็นความสำคัญในคุณลักษณะนี้ไม่มากนัก และอยู่ในระดับเดียวกัน

ส่วนคุณลักษณะที่กลุ่มเพื่อนร่วมงานและผู้จัดการศูนย์ มีความเห็นว่าสำคัญมาก และตรงกันไ้แก่ ความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ การทำงานเพื่อประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และความสามารถในการทำให้กลุ่มเป้าหมายเรียนรู้ และรู้จักนวัตกรรมด้วยตนเอง เป็นลำดับ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มนี้จัดลำดับที่ตรงกันและให้ความสำคัญเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ต่างก็มีอาชีพเป็นศึกษานิเทศก์ด้วยกัน และคิดว่าคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคลที่จะทำงานให้สำเร็จ จะต้องประกอบด้วยความขยันหมั่นเพียรและการเสียสละการทำงานเพื่อผู้อื่นโดยเฉพาะครูผู้สอน และการใช้ศิลปะและวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนรู้อะไรและ เข้าใจจนสามารถนำวิธีการสอนต่าง ๆ ไปใช้สอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจัดลำดับให้ความสำคัญไว้เป็นข้อแรก ๆ เช่นเดียวกัน กลุ่มผู้บังคับบัญชาก็จัดลำดับให้ทั้ง 3 คุณลักษณะไว้เป็นข้อต้น ๆ เหมือนกันแค่ลำดับที่ต่างกันบ้างเล็กน้อย กล่าวคือให้เป็นลำดับที่ 3, 1 และ 2 ตามคุณลักษณะที่กล่าวไว้ข้างต้น ที่ผู้บังคับบัญชาเน้นการทำงานเพื่อประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คาดว่ากลุ่มผู้บังคับบัญชาซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหาร จะต้องดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาได้แก่ครูปฏิบัติงานในด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการทำงานเพื่อประโยชน์หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จึงเป็นหลักการที่สำคัญของผู้บริหาร ในด้านคุณลักษณะเฉพาะคนของเจ้าหน้าที่กลุ่มผู้บริหารจึงมองเห็นเป็นอันดับรองลงไป

ส่วนคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จัดอันดับให้ไม่เหมือนกัน ได้แก่ คุณลักษณะด้านการทำให้เข้ากันได้ระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับนวัตกรรม ความสามารถในการแสวงหาและใช้ผู้นำความคิด และความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมคุณลักษณะ ทั้ง 3 คุณลักษณะนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มจัดให้อยู่ในระดับต่อกว่าระดับต้น ๆ ที่มีความสำคัญสูง หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นคุณลักษณะที่จัดอยู่ในช่วงกลางของคุณลักษณะ ทั้ง 8 ด้าน และมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันมากนัก กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 จึงจัดได้ไม่เหมือนกันทำให้ลำดับที่ต่างกันบ้าง เล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความบกพร่องซึ่งอาจจะมีขึ้นได้ ในอันที่จะส่งผลให้การวิจัยนี้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร จึงใคร่เสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ในโครงการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้มอบหมายให้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ รับผิดชอบดำเนินการ เป็นศึกษานิเทศก์ทุกคน แต่ละคนปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง เพราะต้องผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ทำให้มีคุณลักษณะต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่เผยแพร่งานนวัตกรรมแต่ละคุณลักษณะสูงคาบไปทั่ว หากเป็นไปได้ควรศึกษาเปรียบเทียบกับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ หรือในหน่วยงานอื่น ๆ อีกด้วย

2. จากการศึกษาในครั้งนี้ มิได้ศึกษาความสัมพันธ์คุณลักษณะต่าง ๆ กับตัวแปรอื่น ๆ เช่นเพศ วุฒิทางการศึกษา และรายได้ของผู้จัดการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ หากมีการศึกษาต่อไปในอนาคต ควรให้นำข้อเสนอแนะนี้ไปพิจารณาด้วย

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ กระทำในระยะเริ่มต้นโครงการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ การดำเนินงานของโครงการยังไม่ลงไปถึงพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย จึงทำให้ไม่สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะแต่ละด้านกับความสำเร็จของงานในโครงการ ในประเด็นนี้ น่าจะได้มีผู้ทำการวิจัยต่อไปในอนาคต

4. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยนี้ไปปฏิบัติ ก็คือในการพิจารณาคัดเลือก
ผู้จัดการศูนย์วิชาการ เคลื่อนที่นั้น ผู้มีหน้าที่คัดเลือกโดยตรง ควรได้จัดตั้งเกณฑ์การ
พิจารณาคุณลักษณะของผู้จัดการศูนย์ให้สอดคล้องกับความคิเห็นที่ได้จากการศึกษาความ
คิเห็นของบุคคลทั้ง 3 กลุ่มครั้งนี้ และควรจัดทำเกณฑ์ให้เหมือนกันทุก ๆ ศูนย์ เพื่อ
ประโยชน์ในการทดสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย